

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.8. Templum propriè domus esse dicitur, in qua habitat Deus, & domus
orationis: illa licet in omni poßit loco exerceri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

174
 Angelorum presentiam si presentes esse credesset. Non
 metueret ne dicam facere, sed loqui, aut etiam cogi-
 tare, quod primum est. si tibi divina scriptura iussis-
 set, quia Deus cogitationum arbiter, secretorum re-
 sistit, sicut ipse ait: Effate mibi testes. Et
 ego testis, dicit Dominus Deus, & puer meus quem
 elegi. Hanc S. Doctor oratione plane admirabili

Isai. 43
 materiam prosequitur, tandemque concludit: sit
 ita, & concedamus, quod te nec videant angeli,
 nec Christus, vel si te viderent tecum commue-
 rent, ex eo quod te Christus diligat, & tuas eius

VII.
 Salte
 quod
 te vi-
 deat
 diabo-
 lus
 tuus
 aduer-
 sarius.
 Angelus exultant infirmitates adverte, monet,
 quod te videat diabolus, qui te eo adduxit, ut in
 templo temerarius agere. praesumeres quod extra
 illud agere verecundaretis, cuius ea tota est so-
 licitudo, hoc feruens eius desidium, ut te pe-
 dat, habeat vnde te coram Deo aduersarius

accuset, & quam primum in peccatum te praeci-
 pitem egat, conita te coram diuino tribunali
 vociferatur, petatque de tali impudentia vindicta
 & acutus tanti peccati supplicium vergeat, praeter-
 tim autem in hora mortis. Sed acquiesce tibi,

(loquitur D. Ambrosius) quod Iesus te nolit videre, po-
 test remanere, qui noli accusare: noluit videre Ange-
 li, sed vidit diabolus, qui tecum introiit, imo
 qui te introduxit: vidit ministri eius, qui te circum-

dedierunt, ne videres Angelos Dei. Vnde Beatus vidit
 I. qui te impulerunt, nequis renouaret, ne quis te
 meret, noli putare quod collatum tibi praestet silentium,
 qui vult tecum supplicij habere consortium: statet
 plures similes sua videre: & in eo habet gloriam,
 quod plures perditos fecerit. Ipse est interitor, ipse

accusator: ipse in ludam introiit, ipse enim ad per-
 ditionem impulsit, ipse misit ad laqueum. Diuina mi-
 sericordia verba praeclearis fecit: conceptibus, quorum
 vniuersus est, de ineffabili cura, qua nostram diabo-
 lus procurat damnationem: quia ut nostrae saluti
 inuidus, rabida studet nos diligentia in ruinam
 impellere, utque in perditionem cadamus sem-

piternam: in quam prior ipse corruit: est enim
 velut perdis inclusa transmissis, quae studeat ut a-
 liis adhuc libere in laqueos incidant capiendis: de
 quibus in nostris egimus Tractatibus.

Alter ut sciamus quod eodem labore, quo stu-
 det diabolus, ut Deum offendamus, eius nobis
 obijciendo bonitatem ac misericordiam, accusat
 dum nos ceriat in peccatum lapsos, ut reos co-
 ram Iudicio iustitiae compellet infletque quam

potest acerrem pro tali proteruita supplicium, ex-
 postulans de quibus firmiter prolixè discimus
 in nostris Tractatibus: Considera tunc quo cul-
 tu, compositione, ac deuotione, conueniat te in
 templo consistere, perpende quod coram Angelis

adhes, & in conspectu Christi Iesu saluatoris
 tolli. Quocirca morum incompositio, quae ex-
 tra templum vix vilius haberetur momenti, in
 Ecclesia ut magnopere grauis esse censetur, eo
 scilicet motu quo dixit D. Bernardus Eugenio,
 tertio Pontifici scribens. Inter faculares nuga nuga
 sunt, in ore sacerdotum blasphemia.

§. 8. Templum propriè Domus esse dicitur, in
 qua habitat Deus, & domus orationis: Illa licet
 in omni posui loco exerceri.

Tandem sic ait Jacob: Vere non est hic aliud
 nisi Domus Dei, & porta caeli. Notes hic
 velim integram templi Christi definitionem.

Domus Dei & porta caeli. Vi amentes explodan-
 tur haeretici, dicentes, quod Deus domum ha-
 bere non debeat sibi propriam, quandoquidem
 totus mundus Domus illius sit. Nescis horrendum,
 quod praeterquam quod sit mendacium, est insu-
 per blasphemia beneficio, quod nobis in illo Deus

tribuit, ingratissima. Consentiant omnes, quod
 tota Hispania ad Dominum nostrum pertineat
 Regem, eiusque ipse supremum habeat Domi-
 num: verumtamen non ideo non habet ille pa-
 latium domumque sibi singularem, quia particu-

lariter relict, quiescat, negotia disponit, beneficia
 largitur, eoque concedit. Hoc nobis Deus
 concedit beneficium, quod illi non sufficiat,
 mundum habere vsuum, sed etiam inter nos
 domum velut erigere & eligere particularem, ut
 singulariter in ea, & modo prius ineffabili re-

spondeat, beneficia donaque conferat, suos habeat
 seruos ac ministros, eiusque negotia petra-cten-
 tur. Cum mercatores suis contractibus locum
 habeant designatum in basilicis seu ianmedijs:

regni negotijs deputati in Palatio deputati,
 studiosi ad discendum in scholis ac gymnasijs:
 officiales ad sua particularia ministeria in con-

fraternitatibus: quicquid & ipsi sapientia primarij
 iudicant expedire, vel locus particularis, u. ere-
 ticismus, lupique deputatur: an non habebit
 sibi Deus locum, quo vobiscum de suis agat ne-

gotijs? Vbi nam vis illa tractentur? In ianmedio?
 In foro? In basilica? In plateis? In claustris?
 An esse possimus sine Deo? an sepi potest ut
 cum Deo non agamus, ad Deum non recuramus?

An parum sunt momenti, quae cum illo sunt fre-
 quenter peragenda? quid ergo o insani haeretici:
 hac sola, vultis, ut locum non habeant singula-
 rem illis tractandis deputatum? Hanc nobis Do-

minus fecit misericordiam, quod habitare nobis-
 cum

187

4.
 Deus Do-
 mum sibi
 habet
 particula-
 rem, ut
 Rex pala-
 tium.

II.
 Probat
 aliorum
 exemplis.

eum dignatus sit, vicinus esse nos, & ostendere, quod tantus sit tamque verus ac fidelis vicinus, ut velit domum suam habere nostram quam proximam, quatenus in qualibet necessitate agere eum illo possimus, vel dum aiquid à divina sua volumus obtinere Maiestate, eius sciamus habitaculum; & hoc est ipsum templum & in particulari in noua nunc lege, illudque domum quod Dauid tantopere celebrabat, à Deo conferendum in aduentu Saluatoris in mundum ex declaratione ac communi suffragio omnium SS. Doctorum Hebræorum ac Latinorum: *Verumamen prope timentes eum salutare, ipsius, ut inhabitet gloria in terra nostra: salutare Dei.* Clatum est quod ipsum significet Christum Dominum nostrum: *Salutare tuum, expectabo Domine,* clamat Iacob morti vicinus: *seruens suum declarans illum videnti desiderium: Viderunt oculi mei salutare tuum.* Atque piissimus Symeon præ nimio gaudio, quod illum vidisset, exspirans. Hoc Salutare circa suos relinquit: *Prope timentes eum salutare ipsius.* Et per hoc terra nostra gloria & honore repletur.

III. Salutare Dei Christi in mundum ex declaratione ac communi suffragio omnium SS. Doctorum Hebræorum ac Latinorum: *Verumamen prope timentes eum salutare, ipsius, ut inhabitet gloria in terra nostra: salutare Dei.* Clatum est quod ipsum significet Christum Dominum nostrum: *Salutare tuum, expectabo Domine,* clamat Iacob morti vicinus: *seruens suum declarans illum videnti desiderium: Viderunt oculi mei salutare tuum.*

Gen. 49. 18. Luc. 2. 30. Salutare tuum, expectabo Domine, clamat Iacob morti vicinus: *seruens suum declarans illum videnti desiderium: Viderunt oculi mei salutare tuum.*

Atque piissimus Symeon præ nimio gaudio, quod illum vidisset, exspirans. Hoc Salutare circa suos relinquit: *Prope timentes eum salutare ipsius.* Et per hoc terra nostra gloria & honore repletur.

Populus ille antiquus non nisi umbras, non nisi figuram agnoscerebat: *Omnia in figuris contingebant illis, unde se Deus illis ostendit in umbris & figura sceleris arcæ, ac propitiatorij, ex illo sua reddere responsa, ex illo fauores tales tribuebat quibus tantum sibi populus conciliauerat honorem, ut dicere Moyli licuerit: Non est alia ratio tam grata, que habeat Deus appropinquantes sibi, sicut adest nobis Deus noster.*

Nobis autem occiderunt umbræ ac figuræ, novaque orta est veritas ac gratia: *Gratia & veritas Iesum Christum facta est.* Idcirco non per figuram, non per umbras, sed in veritate suam inter nos collocat habitaculum, prope nos salutem Dei, scilicet Redemptor noster, quo tantopere honoramus, ut felices nos censere possint omnes mundi nationes.

Non parvus ille conferetur honor quo Rex villam abiectam ac humilem afficeret, si in ea locum erigeret suæ habitationis cum omnibus suis diuitijs, ut in illo gratias donaque quam plurima distribueret. Hoc nos honore Rex cœlidignatur ipse namque cum omnibus suis, diuitijs, gazis, opibus, totaque Maiestate splendens domum elegit in hac abiectissima mundi villa, in qua suam divinam statuit personam illisipis opibus, omnipotentia, gloria, sapientiaque prædantem, quas in cœlo possidet, & hac de causa, ut se fontem statuat salutis: hic

IV. Verè nobiscum habitat Deus.

Notes autem quod dicat: *Non transibit ultra exactor.* In 5. pagina, pro ut notat moralis Doctor D. Gregor. hoc nomine vocatur diabolus: exactor, & qui debitum exigit importune est.

Sic eum appellat Iaias, imò Christus, ut ipse L. 4. mor. Diuus Gregorius advertit: quo namque momento in peccatum laberis, requæ Deo statuis Iſa. 9. 4. debitorem, ipse se reddi exactorem, & co. Luc. 12. 5. ram Deo contra te vehementius excolat ut solvas, penamque tuas semper eternam. Hoc autem agit Deus, medianibus hiis ministris suis debita remittit, quo fit, ut nihil habeat, quod exigat, nec quod demon opponat adversarius: unde præ ceteris hunc exhorret locum. Illic hic contingit, quod in Monasterijs in loco Capituli.

V. Cuius presentia honoratur. Similitudo.

Narrat D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus 2. c. 4. 3. p. hist. acuti. 9. 6.

Ad rem optimè licet interpretari Dei verba per Zachariam iam pridem à nobis posita: *Cir. Zach. 3. 8.*

cum dabo domum meam ex his qui militant mihi, euntes & reuerentes, & non transibit ultra exactor. Quamvis enim communis sensus de Angelis intelligantur, quibus domum si iam templumque habet repletum, ut dictum est, licet ea tamē capere de sacerdotibus, & Dei ministris, quos ipse Deus suos appellat Angelos: & de illis intellexerunt D. Ambrosius & D. Paulinus & In c. 1. ad opinionem fuit D. Thom. id quod paulo ante ex D. Cor. c. 11. Paulo retulimus, qui præcipit ut mulieres in templo velate compareant, & composita: *Pro. Cor. lect.*

propter Angelos, hoc est, propter Sacerdotes, illis exhibeatis reuerentiam, & occasionem amouentes distractionum. Sunt autem illi Dei milites: ad illos namque spectat Dei partes tueri, lucrari animas, bellum inferre diabolo. Quam plenam habet domum suam his militibus ac multis, quorum famulatu suam nobis communicat salutem, hic per eum qui baptizat, ibi per illum qui confessiones excipit penitentes, illic per eum qui SS. iungit Communionem: in hoc loco per eum qui prædicat, in illo per eum qui confert missæ sacrificium.

Notes autem quod dicat: *Non transibit ultra exactor.* In 5. pagina, pro ut notat moralis Doctor D. Gregor. hoc nomine vocatur diabolus: exactor, & qui debitum exigit importune est.

Sic eum appellat Iaias, imò Christus, ut ipse L. 4. mor. Diuus Gregorius advertit: quo namque momento in peccatum laberis, requæ Deo statuis Iſa. 9. 4. debitorem, ipse se reddi exactorem, & co. Luc. 12. 5. ram Deo contra te vehementius excolat ut solvas, penamque tuas semper eternam. Hoc autem agit Deus, medianibus hiis ministris suis debita remittit, quo fit, ut nihil habeat, quod exigat, nec quod demon opponat adversarius: unde præ ceteris hunc exhorret locum. Illic hic contingit, quod in Monasterijs in loco Capituli.

Narrat D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus 2. c. 4. 3. p. hist. acuti. 9. 6.

Ad rem optimè licet interpretari Dei verba per Zachariam iam pridem à nobis posita: *Cir. Zach. 3. 8.*

cum dabo domum meam ex his qui militant mihi, euntes & reuerentes, & non transibit ultra exactor. Quamvis enim communis sensus de Angelis intelligantur, quibus domum si iam templumque habet repletum, ut dictum est, licet ea tamē capere de sacerdotibus, & Dei ministris, quos ipse Deus suos appellat Angelos: & de illis intellexerunt D. Ambrosius & D. Paulinus & In c. 1. ad opinionem fuit D. Thom. id quod paulo ante ex D. Cor. c. 11. Paulo retulimus, qui præcipit ut mulieres in templo velate compareant, & composita: *Pro. Cor. lect.*

propter Angelos, hoc est, propter Sacerdotes, illis exhibeatis reuerentiam, & occasionem amouentes distractionum. Sunt autem illi Dei milites: ad illos namque spectat Dei partes tueri, lucrari animas, bellum inferre diabolo. Quam plenam habet domum suam his militibus ac multis, quorum famulatu suam nobis communicat salutem, hic per eum qui baptizat, ibi per illum qui confessiones excipit penitentes, illic per eum qui SS. iungit Communionem: in hoc loco per eum qui prædicat, in illo per eum qui confert missæ sacrificium.

Notes autem quod dicat: *Non transibit ultra exactor.* In 5. pagina, pro ut notat moralis Doctor D. Gregor. hoc nomine vocatur diabolus: exactor, & qui debitum exigit importune est.

Sic eum appellat Iaias, imò Christus, ut ipse L. 4. mor. Diuus Gregorius advertit: quo namque momento in peccatum laberis, requæ Deo statuis Iſa. 9. 4. debitorem, ipse se reddi exactorem, & co. Luc. 12. 5. ram Deo contra te vehementius excolat ut solvas, penamque tuas semper eternam. Hoc autem agit Deus, medianibus hiis ministris suis debita remittit, quo fit, ut nihil habeat, quod exigat, nec quod demon opponat adversarius: unde præ ceteris hunc exhorret locum. Illic hic contingit, quod in Monasterijs in loco Capituli.

Narrat D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus 2. c. 4. 3. p. hist. acuti. 9. 6.

Ad rem optimè licet interpretari Dei verba per Zachariam iam pridem à nobis posita: *Cir. Zach. 3. 8.*

cum dabo domum meam ex his qui militant mihi, euntes & reuerentes, & non transibit ultra exactor. Quamvis enim communis sensus de Angelis intelligantur, quibus domum si iam templumque habet repletum, ut dictum est, licet ea tamē capere de sacerdotibus, & Dei ministris, quos ipse Deus suos appellat Angelos: & de illis intellexerunt D. Ambrosius & D. Paulinus & In c. 1. ad opinionem fuit D. Thom. id quod paulo ante ex D. Cor. c. 11. Paulo retulimus, qui præcipit ut mulieres in templo velate compareant, & composita: *Pro. Cor. lect.*

propter Angelos, hoc est, propter Sacerdotes, illis exhibeatis reuerentiam, & occasionem amouentes distractionum. Sunt autem illi Dei milites: ad illos namque spectat Dei partes tueri, lucrari animas, bellum inferre diabolo. Quam plenam habet domum suam his militibus ac multis, quorum famulatu suam nobis communicat salutem, hic per eum qui baptizat, ibi per illum qui confessiones excipit penitentes, illic per eum qui SS. iungit Communionem: in hoc loco per eum qui prædicat, in illo per eum qui confert missæ sacrificium.

Notes autem quod dicat: *Non transibit ultra exactor.* In 5. pagina, pro ut notat moralis Doctor D. Gregor. hoc nomine vocatur diabolus: exactor, & qui debitum exigit importune est.

Sic eum appellat Iaias, imò Christus, ut ipse L. 4. mor. Diuus Gregorius advertit: quo namque momento in peccatum laberis, requæ Deo statuis Iſa. 9. 4. debitorem, ipse se reddi exactorem, & co. Luc. 12. 5. ram Deo contra te vehementius excolat ut solvas, penamque tuas semper eternam. Hoc autem agit Deus, medianibus hiis ministris suis debita remittit, quo fit, ut nihil habeat, quod exigat, nec quod demon opponat adversarius: unde præ ceteris hunc exhorret locum. Illic hic contingit, quod in Monasterijs in loco Capituli.

Narrat D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus 2. c. 4. 3. p. hist. acuti. 9. 6.

VIII.
Exem-
plum.

rentinus quod dum nocte quadam S. P. N. Dominicus in Ecclesia orationi vacaret, diabolus vidit, schedulam ad lampadis lumen inspicientem, reuoluentem, cachinnosque effutientem insolitos. Illum accedit S. Pater, atque: quid hic agis o bestia infernalis? respondere refugit, sed per Dei seruum compulsum, veritatem eloquitur: Ego hic omnia fratrum tuorum perlego debita, cuncta eorum crimina, ut contra eos coram diuino tribunali poenas expostulem iustissimas. En quam perfecte munus obeat exactoris, qui cuncta descripta referat debita. Hunc S. Pater manibus comprehendit, atque: Ego tibi precipio, ut mihi dicas, ubi fratres mei hanc contrahant debita? Ducit illum ad refectorium: hic, inquit, multum habeo: quosdam impello, ut comedant intemperanter, alios, ut à necessarijs abstineant, alios ut nimia vescantur gulositate, alios, ne lectioni attendant. Ad chorum ducitur: Hic, asserit, debita contrahunt, quidam serò venientes, alij mentis euagationibus distracti: alij citius egredientes, alij somnolenti, alij confabulantes, alij imperfecte pronuntiantes. Dormitorium ascendit. Hic alij contrahunt debita: quidam immodice dormiunt, alij minus: hi tardius & somnolente festinant ad matutinum, illi vero ad Primam. Progreditur ad locutorium: & risum edens incompotum diabolus exclamat: Locus hic est, ubi plurima constantur debita, hic totus meus est. Quidam, hic liberè nimis garrunt, alij de rebus colloquuntur inanimis, alij inter se verbis altercantur: alij de tertia persona sermones committunt: hic vigent detractiones, irrisiones, murmuraciones &c. Assumitur tandem ad Capitulum: ire eò tenet diabolus, at inuitum illum eò attrahit D. Dominicus. Hunc locum, inquit diabolus, sic exhorresco ut nullum amplius, hic etenim sese de suis accusant delictis, hic de illis reprehenduntur, hic pro illis suscipiunt disciplinam, hic errata corrigunt, hic illis imponitur penitentia, hic promerentur scelerum indulgentiam. Hoc in loco iacturam omnium parior, quorum alijs in locis suum retuleram. Hoc idem dicere potest de templis diabolus. Heu quæ & quot debita contrahit quocumque vadit, Christianus: in locis publicis, murmuraciones & detractionem, in tripudijs ac comedijs malorum desideriorum, in basilicis mille cupiditatum: autem quotuot in alijs locis debita constantur, hic penitentiae Sacramentum penitus aboleatur, & per exhortationes,

confessiones, admonitiones eraduntur: patet igitur quam proprie de templo predicare liceat: Non est hic aliud nisi domus Dei, & porta caeli.

Ex his intelligitur, cur in sacris litteris templum vocetur domus orationis, ut ait Dominus in alia occasione, quando similiter verberibus templo exturbant eundem profanatores: *Scriptum est Domus mea, domus orationis vocabitur.* Vero verum est, quod in omni loco liceat orare, quandoquidem Deus ubique sit, & notus sit nosque illi praesentis, cuiusque opus habeamus auxilio. Die quodam propheta. Regius non lenia perpendens beneficia, quibus illum Deus affecerat, animam suam excitat ad eius laudes celebrandas: *Benedic anima mea Domino, & omnia quae intra me sunt nomini sancto eius: qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis &c.* Attendens autem, quod ipse solus sufficiens non esset, ad tantas quantas oportebat, & ipse praecipuebat, Deo laudes continendas, omnia licet eius ossa & arteriae in linguas verterentur, ipsos excuscat Angelos, quatenus eum in hoc adiuuent, & pari voce Deo Domino benedicant: *Benedicite Domino omnes Angeli eius &c.* Benedicite Domino omnes virtutes eius &c. Ex licet eorum sciret esse numerum sine numero, non his se continet, sed ad omnes se conuertit creaturas, illaque ad idem laudum Dei provocat officium: *Benedicite Domino omnia opera eius.* Tandem ad animam suam reuertitur, eo modo finiens psalmum, quo inchoarat dicens: *In omni loco dominationis eius, benedic anima mea Domino.* Sic distinguit, & declarat illud D. Augustini Quid intendis dicere? *In omni loco.* Dominus in loco dominij sui honoratur, & Rex in regno suo. Sicut autem istius dominium, & regis regnum non est in omni saeculo totius mundi, sic nec iste, nec ille in toto mundo honoratur. Porro sicut Deus is est, cuius dominium ac potestas in omnem extenditur locum, sic omnis est locus congruus ut in eo Deus honoretur, adoretur & inuocetur.

Iob orat & Deo in sterquilino benedicit: tres illi sanctissimi adolescentes, in fornace Babylo-nica: Daniel in laeu leonum: David in aridissimis desertis: *In desertis, & in iunioribus, & in aquosa.* Hieremias in puteo iniquo, in quem iniicitur. Elias in monte: Iesue in valle: Manasses inter aperiunt carceris catenas: Susanna inter eos qui eam deducebant iam iam lapidandam: Ionas in profundo maris, ventre ceti circumclusus: quia haec omnia diuinae sunt loca iudicij,

1. Tim. 2.
3.

X.
Præstat
orare in
templo
ob mul-
tas ratio-
nes.

Ho. 3. de
in compre-
hensibile

Dei natu-
ra ad fin-
em. 8. &
ho. 2. in
2. ad Cor.
Tim. 4.
23

IX.

Saudi
beneficia
petituri
ad tem-
pla re-
currunt.
Nu. 14. 10.
& c. 16.
Io. 7. 6.
4. Reg. 19.
16.
4. Reg. 20.
2.
Dan 6. 10.
Is. 24. 15.

Pf. 41. 6.

ditionis, in quibus est, & perfectam, plenamque habet ipse potestatem. Idcirco nobis præcipit Apostolus: *Solo viros orare in omni loco*. Nihilominus certo constat, quod locus magis congruus orationi, sit templum ob prædictas rationes. Nam in oratione cum Deo agitur, & templum locus est ubi singulariter is suam præbet assistentiam. Et quia orare, petere est à Deo gratias ac beneficia, & templum ea est intentione particulariter edificatum, ut ipse nobis illa largiatur. Et propter Angelorum præsentiam, qui Deo nostras offerunt orationes. Et quia in templo unus & alterius coniunguntur orationes, tantoque sunt efficaciores. Ut die Iouis præsertim declarauimus. Deinde quia locus iste conuenientior est, & proposito magis conducit, ubi negotia, mundique contactus, qui nos in diuersa rapiunt, non debent accedere: tandem ob alias rationes, quas prosequitur D. Chrysostomus, probans orationes factas in templo esse cæteris efficaciores.

Hinc illud est, quod videmus viros pietate primarios, quoties animo synceriori quidquam à Deo nitebantur obtinere, ad locum accessisse deputatum orationi. Quando Moyses & Aaron se vident in ætæo positos, ob commotam à populo seditionem, ad tabernaculum recurrunt oraturi. Fecit idem Iosue, dum populum vidit extremo laborantem periculo, ob delictum Achan. Ezechias discrimen aduertens, quo enim beneficium superbus ille Rex Sennacherib obsessum arcebat, minasque audiens & blasphemias, quas literis exaratas ad eum destinatas, ad templi adyta confugit, & coram Deo stans, illi sic ait: *Aperi oculos tuos & vide*. Quando verò mortali premebatur infirmitate, nec ad templum accedere valebat ibidem oraturus, in lecto stratus, faciem ad templum conuertit, ut suam funderet orationem. Daniel in Babylonia captiuus, tribus vicibus per diem fenestram aperiebat, qua parte respiciebat Hierusalem locum orationi destinatum, & ad illam conuersus precabatur. Licet autem David per desertum vagus semper oraret: *Oculi mei semper ad Dominum*. Eius nihilominus anima mirum in modum tristabatur, videns, sibi negatum esse accessum ad tabernaculum, ut in eo Deum exoraret: quam & ipse solabatur: *Perfer anima mea patienter, enigere, age, euge, confoleare, quamuis enim modo longe distes à tabernaculo, ubi Deo tuo præsens sis, die quodam te in illo esse gaudebis, quo poteris pro placito tuo Dominum exorare: Quare tristis es anima mea, & quare conturbata met Spera in*

Deo quoniam aditus confitebor tibi etc. Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi adiuuantiæ, & spero ad domum Dei.

Quando eum perduellus filius Absalon ad egressum de Hierusalem animorum ut compulit, ubi tabernaculum erat plorans excessit, & hoc eum supra modum affligebat acerbius, quod se ab eo videret longatum, & procul extorrem: cuius & hoc maximum erat in dolore letimen quod speraret se aliquando postliminio reuersurum in Hierusalem, non ob id quod sedes ea esset regni primaria sed ingredi posset tabernaculum ad orandum & cum Deo familiaris agendum; & sic ait sacerdoti Sadoc. *Si inuenero gratiam in oculis Domini, re. 2. Reg. 15. ducet me, & ostendet mihi arcam & tabernaculum suum*. Orationem expende quam Iona effudit in abyssis pelagi, ventre ceti conclusus: Cum anima mea heu nimis afflicta retur, tali constituta loco, precibus ad Deum confugi, & hoc singulariter exoptulaui, ut hanc mihi gratiam concederet, quo denuo possem in templo suo preces votaque mea supremæ dedicare Maieitati. Hoc illis innuitur verbis: *Cum angustiarer in Iona 2. 2. me anima mea, Domini recordatus sum, ut venias ad te oratio mea ad templum Sanctum tuum*. O Sanctissime propheta: cum tantis vndeque premariis angustijs, hocce super omnia requiris? Laborem quo coarctaris non expendis? Deum deprecare, ut ad optatum te reducat portum. Hinc tibi liquebit, quam sit præclarum orare, sicut par est, in templo, seque præsentem invenire coram Deo, eisque Angelis in loco misericordiæ, donorumque celestium. Ex his optimè declaratur vox illa Iacob templi concludens definitionem; *Hic est non aliud nisi domus Dei & porta cæli: q. d. ut præfati sumus: domus est in Dei gloriam, & honorem, nostrumque deputata commodum: quia in eo, & per illud nobis cælestia bona proveniunt*. Ex hac doctrina sumit D. Chrysostomus argumentum, ut eos reprehendat qui dicunt: quod domi suæ orant, & habeant loca deuotioni ac recollectioni præstituta. Bonum est hoc, inquit ille: sed non exiguum est discrimen, ut die Iouis clasplo declarauimus.

21

5. 9. Tim.